

זוהר חלק ב' פרשת יתרו דף פח ע"א

אם אין יורד מן בשבת מהו הברכה שיש בו?

"זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ", רבי יצחק אמר, כתוב: **"וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי"** (בראשית ב, ג), וכתוב במן, **"שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקַטְהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לֹא יִהְיֶה בוֹ"**, כיון שלא נמצא בו מזון, מה ברכה נמצאת בו.

ה' בריך את השבת שבו משפיעים על כל ימי השבוע

אלא כך למדנו, כל הברכות שלמעלה ושלמטה ביום השביעי תולות, ולמדנו מפני מה לא נמצא מן ביום השביעי, לפי שזה היום מתברכים ממנו כל ששה ימים העליונים^[נ], וכל אחד ואחד נתן מזונו למטה כל אחד ביומו, מאותה הברכה שנתברכו ביום השביעי.

יסדר אדם שולחנו בליל שבת כדי שתשרה עליו הברכה

ולפיכך מי שהוא במדרגת האמונה, צריך לסדר השלחן, ולהזמין סעודה בליל השבת, כדי שיתברך שולחנו בכל אותן ששת הימים, שהרי באותו הזמן נזדמנת ברכה שיתברכו כל ששת ימי השבת, וברכה לא נמצאת בשלחן שהוא ריק, ולכן צריך לסדר שולחנו בליל השבת בלחם ובמזון.

צריך לסדר שולחנו גם ביום השבת

רבי יצחק אמר, אף גם ביום השבת כך, רבי יהודה אמר, שצריך להתענג ביום הזה, ולאכול ג' סעודות בשבת, בשביל שיהיה נמצא שובע ועונג ביום הזה בעולם.

על ידי אכילת ג' סעודות נשפע השפע

רבי אבא אמר, בשביל שיזדמן ברכה באותן הימים שלמעלה, שמתברכים מהיום הזה, ובזה היום מלא ראש מדת התפארת שנקרא פני קטנות^[נ], מהטל שיוורד מן הקדמון הקדוש הסתום מהכל^[נ], ונשפע הטל הזה למדת המלכות שנקראת שדה תפוחים הקדושים, ג' פעמים מעת כניסת השבת, בשביל שיתברכו כולם כאחד.

זיו הזוהר

נז. היינו שש הספירות, שהן כנגד ששת ימי המעשה. נח. ספירת התפארת היא שורש עולם היצירה, נקרא בשם קטנות, לפי ערך הספירות והעולמות הגבוהים ממנו, שנקראים אצילות ובריאה ששורשם הן הספירות, כתר חכמה בינה. ט. עתיקא קדישא זו ספירת חכמה שנקראת אבא, וסתימא דכולא מרמז על אור הכתר המאיר בעתיקא קדישא, ולכך אומרים קדושת כתר.

ועל כן צריך האדם להתענג ג' פעמים האלה, שהרי בזה תולה אמונה העליונה, בהקדמון הקדוש, בפני קטנות, ובשדה תפוחים.

וצריך האדם להתענג ולשמח בסעודות האלה, ומי שגורע סעודה מהן, מראה פגם למעלה, וגדול עונש זה האיש, לפיכך צריך האדם לסדר שלחנו ג' פעמים מעת כניסת השבת, ולא יהיה נמצא שלחנו ריק, ותשרה הברכה עליו כל שאר ימי השבת, ובדבר זה הוא מראה אמונה העליונה.

רבי שמעון אמר, כל מי שמשלים ג' סעודות בשבת, קול יוצא ומכריז עליו: **"אָז תִּתְעַנֵּג עַל ה' וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל בְּמַתִּי אֶרֶץ וְהֶאֱכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אֲבִיךָ"** (ישעיהו נח, יד), **"אָז תִּתְעַנֵּג עַל ה'"**^[ס], זה רמז על סעודה אחת שהיא נגד קדמון הקדוש מכל הקדושים, **"וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל בְּמַתִּי אֶרֶץ"**^[סא], זה רמז על סעודה אחרת שהיא נגד מדת המלכות שנקראת שדה תפוחים הקדושים, **"וְהֶאֱכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אֲבִיךָ"**, זה רמז על סעודה האחרונה שנשתלמת בהתפארת שנקרא פני קטנות^[סב], וכנגד אותן הקדושות נצרך להשלים אלו הסעודות.

לשמוח בכל סעודה בפרטות

ונצרך להתענג ולשמוח בכל אחת ואחת מהן, לפי שהן מרמזות על האמונה השלמה, ולפיכך מכובד השבת מכל שאר מועדים וחגים, לפי שהכל נמצא בו, ולא נמצא כך בכל מועדים וחגים.

אמר רבי חייא, לבעבור זה שהכל נמצא בו, נזכר ג' פעמים, שכתוב: **"וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי"** (בראשית ב, ב), **"וַיְבַרֵךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי"** (שם פסוק ג').

לומר בכל סעודה אתקינו סעודתא לספירה שמתגלה אז

רבי אבא, כשהיה יושב בסעודות של שבת, היה שמח בכל אחת ואחת, והיה אומר, זו הסעודה הקדושה של הקדמון הקדוש הסתום מהכל^[סג], בסעודה אחרת היה אומר זו היא סעודתו של הקדוש ברוך הוא^[סד], וכך היה אומר בכל הסעודות, והיה שמח בכל אחת ואחת, כשהיה גומר הסעודות, אמר נשלמו הסעודות של האמונה.

זיו הזוהר

אלא חשיבות הסעודות לפי מדרגתן, ולפי סדר הג' אבות, כידוע שסעודת שחרית היא נגד קדושת אברהם, וסעודת הלילה נגד קדושת יצחק, וסעודה ג' נגד קדושת יעקב. **סג.** פירוש, שבכל ג' סעודות של שבת, היה רבי אבא מזכיר עתיקא קדישא, לפי שמשם תופיע הארת הכתר על ידי ספירת הבינה, בעת כל הג' סעודות, אלא שהתגלות ההארה בליל שבת היא במלכות, ובשחרית היא בבינה, ובסעודה ג' היא בתפארת. **סד.** נראה לפי עניות דעתי, פירוש סעודתא אחרא, כלומר שאינה של שבת,

ס. על ה', פירוש, ממעל להעולם ששורשו הוא סתם השם הוי"ה ברוך הוא, שבספירת התפארת. **סא.** סתם ארץ מרמז תמיד על עולם המלכות, ונקראת שדה תפוחים קדושים, על שם מקום תולדות הנשמות, ומקום משכן הנשמות של עם ישראל, שנמשלו לתפוח, כדאיתא בגמרא שבת. **סב.** שורש יעקב אבינו הוא בספירת תפארת. כאן מקשים, למה משנה הסדר, לחשוב תחלה סעודת שחרית, אחר כך סעודת הלילה, ואחר כך סעודה ג', ונראה לי לתרץ, דהקרא אין חושב סדר הסעודות,

רבי שמעון כשהיה בא לסעודת שבת היה אומר כך, הכינו הסעודה של האמונה העליונה, הכינו סעודת המלך, והיה יושב ושמח, כשהיה גומר סעודה השלישית היו מכריזים עליו, "אז תתענג על ה' והרפכתך על בְּמַתִּי אֶרֶץ וְהֶאֱכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ" (ישעיהו נח, יד).

בליל שבת צריך לשמוח עם השכינה

שאל רבי אלעזר לאביו, אלו הסעודות איך הוא תקונם^[סיה], אמר לו על סעודת ליל שבת כתוב: "וְהֶרַפְכְּתִיךָ עַל בְּמַתִּי אֶרֶץ", בלילה הזה מתברכת השכינה הקדושה, וכל שדה התפוחים, ונתברך שלחנו של אדם, ונשמת האדם נתוספת, ולילה הזה הוא שמחת השכינה הקדושה, וצריך האדם לשמוח בשמחתה, ולאכול סעודת השכינה הקדושה.

זוהר חלק ב' פרשת יתרו דף פח ע"ב

ביום השבת אנו שמחים עם עתיקא קדישא בסעודתו

ביום השבת, על סעודה השנית כתוב: "אז תתענג על ה'", על ה' ודאי^[סיה], שבשעה ההוא נתגלה הקדמון הקדוש, וכל העולמות בשמחה ושלמות, ושמחת הקדמון הקדוש אנחנו עושים, וסעודתו היא ודאי.

סעודה ג' הוא סעודת זעיר אנפין

על סעודה השלישית כתוב: "וְהֶאֱכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ", זו סעודת התפארת שנקרא פני קטנות שמשתלם אז בשלמות, וכל ששת הימים משלמות הזה מתברכים, וצריך האדם לשמח בסעודתו, ולהשלים אלו הסעודות, שהן סעודות הרומזות על אמונה השלמה של זרע קדוש מישראל, שהרי אמונה עליונה הזו של ישראל היא, ולא של עמים עובדי כוכבים ומזלות, ולפיכך אמר: "בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

בסעודות האלו מראים ישראל שהם בני המלך

ובא וראה, בסעודות האלה ניכרים ישראל שהם בני המלך, שהם מהיכל המלך, שהם בני האמונה, ומי שמחסר סעודה אחת מהן, מראה פגם למעלה, ומראה בעצמו שאין מבני

זיו הזוהר

הוא, ומה שהכפיל לומר והוה חדי בכל חד וחד, זה מוסב על סעודות יום טוב ועל כל סעודות מצוה. סה. פירוש, איך הוא סדר ההארות שלהן. סו. פירוש, שמרמז על העולם היותר גבוה מהעולם שמופיע בשרשו השם הוי"ה ברוך הוא, והיינו עולם

אלא של יום טוב, וכך הוא הנוסח בהסדורים של המקובלים, לומר כן בסעודות של יום טוב, ומה שאמר וכן בכולהו סעודתי, נראה לפי עניות דעתי פירושו, שכמו כן בכל סעודות מצוה אפילו בחול, היה דרכו לומר דא היא סעודתא דקודשא בריך

מלך העליון הוא, שאין מבני היכל המלך הוא, שאין מזרע קדושת ישראל הוא, ונותנים עליו חומר השלשה עונשין מדינה של גיהנם[סז].

בשבת אין מענישים את האוכל לבדו ללא עניים

ובא וראה, בכל שאר מועדים וחגים צריך האדם לשמוח ולשמח לעניים, ואם הוא שמח בלבדו ואינו נותן לעניים, עונשו גדול, שהרי בלבדו שמח ולא נתן שמחה לאחר, עליו כתוב: "וְזִרְתִּי פָּרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם, פָּרֶשׁ חֲגֵיכֶם" (מלאכי ב, ג), ואם הוא בשבת שמח בלבדו, אף על פי שלא נתן לאחר, אין נותנים עליו עונש כשאר מועדים וחגים, שכתוב: "פָּרֶשׁ חֲגֵיכֶם," "פָּרֶשׁ חֲגֵיכֶם" אמר, ולא אמר פרש שבתכם, וכתוב: "חֲדָשֵׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שָׂנְאָה נַפְשִׁי" (ישעיהו א, יד), ואלו שבת לא נאמר, ולפיכך כתוב: "בְּיַמֵּי וַבְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות לא, יז).

נותנים לאדם בשבת נשמה יתירה

ולפי שחכ האמונה נמצאת יותר בשבת, נותנים לו לאדם בשבת נשמה אחרת, נשמה עליונה, נשמה שכל השלמות בה מעין עולם הבא.

שם שבת שלם מכל צדדיו

ולפיכך נקרא שבת, מהו שבת, זה שמו של הקדוש ברוך הוא, שם שהוא שלם מכל הצדדים.

שמחת האבות הקדושים בג' הסעודות

אמר רבי יוסי בודאי כך הוא, ווי לו לאדם שאינו משלים שמחתו של המלך הקדוש, ומה היא השמחה שלו, אלו השלש סעודות של האמונה, הסעודות שאברהם יצחק ויעקב נכללים בהן, וכולן הן שמחה על שמחה, אמונה שלמה מכל הצדדים.

מעלת יום השבת

למדנו שביום הזה מתעטרים האבות, וגם כל בנים היונקים, מה שאין כן בכל שאר חגים ומועדים, ביום הזה רשעי הגיהנם נוחים, ביום הזה כל הדינים נמתקים ואינם נתעוררים בעולם, ביום הזה התורה מתעטרת בעטרות שלמות, ביום הזה שמחה ועונג נשמע במאתים וחמשים עולמות.

זיו הזוהר
הבינה, שמופיע בשרשו השם אהיה. סז. שהן אש, שלג, וחשך.

זמן מנחה בשבת הוא רעוא דרעוין

בא וראה, בכל ששת ימי השבת כאשר מגיע זמן תפלת מנחה, דין הקשה שולט וכל הדינים נתעוררים, אבל ביום השבת כשמגיע זמן תפלת המנחה, אז עת רצון הרצונות נמצא, והקדמון הקדוש מופיע אור הרצון שלו, וכל הדינים נמתקים, ונמצא רצון ושמחה בכל.

משה רבנו נסתלק מהעולם בעת רעוא דרעוין

ובזה הרצון נסתלק משה נביא הנאמן והקדוש מן העולם, כדי להודיע שלא נסתלק בדין, ואז בהארת הרצון של הקדמון הקדוש יצאה נשמתו ונגנזה בו, לפיכך "וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ" (דברים לד, ו) כתוב, כמו שהקדמון הקדוש נסתר מכל הנסתרות, ואין מכירים בו עליונים ותחתונים, אף כן נשמה זו שנגנזה בהארת הרצון המופיע בזמן תפלת מנחה של שבת, כתוב בה: "וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ", והוא נסתר מכל הנסתרות שבעולם, והדין אין שולט בו, אשרי חלקו של משה.

זוהר חלק ב' פרשת יתרו דף פט ע"א

השבת היא ירושה רק לבני ישראל

אשרי חלקם של ישראל קדושים בעולם הזה ובעולם הבא, שהשבת ירושה להם מכל העמים עובדי כוכבים ומזלות, ועל כן כתוב: "בְּיַמֵּינוּ וּבְיַמֵּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל", ולפיכך שקול שבת כנגד כל התורה, וכל השומר שבת כאילו שמר כל התורה.

יחודא קדישא בשבת

"שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעֵשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתְּךָ וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לַה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'", אמר רבי שמעון, בא וראה, "כָּל מְלַאכְתְּךָ" כתוב, שהרי באותן ששת הימים היא עבודת האנשים, ובעבור זה אין מזדווגים בהם החברים עם נשיהם רק בזמן שלא נמצא עבודת האנשים, אלא עבודת הקדוש ברוך הוא, ומה היא עבודתו, הזדווגות עם המלכות, להוציא נשמות קדושות לעולם, ולכך בלילה הזה מתקדשים החברים בקדושת רבונם ומכונים לזה בלבם, ומולידים בנים טובים בנים קדושים שאין סרים מדרך הישר לימין ולשמאל, בנים הם של המלך והמלכה, ועל אלה כתוב: "בְּנֵי אֶתֶם לַה' אֱלֹהֵיכֶם" (דברים יד, א), "לַה' אֱלֹהֵיכֶם" ודאי^[סח], לפי שהם נקראים בנים שלו, בנים למלך ולמלכה.

עונת תלמידי חכמים

וזהו כונת החברים שיודעים סוד זה, ובזה הם נדבקים, ולפיכך נקראים בנים להקדוש ברוך הוא, ואלה הם שהעולם מתקיים בזכותן, וכאשר עולה העולם בדין, מסתכל הקדוש ברוך הוא בבניו האלה, ומרחם על העולם.

זיו הזוהר

ה' עשה ששה ספירות בז"א וזהו ששת ימים

למדנו, כתוב: "כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ", "שֵׁשֶׁת יָמִים" ודאי, ולא בששת, ואלו ימים קדושים העליונים נקראים, הימים שהשם הקדוש נכלל בהם, והם נכללים בו, אשרי חלקם של ישראל מכל העמים עובדי כוכבים ומזלות, עליהם כתוב: "וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם" (דברים ד, ד).

זוהר פרשת יתרו דף צ ע"א

לכבד את הפרצופים העליונים ולא לחללם על ידי חטא חלילה

"כִּבְדוּ אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ", רבי אלעזר אמר, "כִּבְדוּ אֶת אָבִיךָ" זה הקדוש ברוך הוא, וְאֶת אִמְךָ" זו השכינה הקדושה, "אֶת אָבִיךָ", "אֶת" תרמז להכליל שכינה העליונה, רבי יהודה אמר, "כִּבְדוּ אֶת אָבִיךָ" סתם, "וְאֶת אִמְךָ" סתם^[ט], שהרי הכל נכלל בזה הענין, "אֶת", לרבות כל מה שלמעלה ושלמטה.

^ט הוא מפורש שסתם אב ואם כולל הכל, שלמעלה ושלמטה, כי בשניהם נאמר את לרבות.